Total No. of Printed Pages—24

5 SEM FYUGP COM
(FIN/MKT/HRM/BNI) C5C

2025

(November)

COMMERCE

(Core)

Paper : COMC5C

Full Marks : 60

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Paper : COMFINC5C

(Advanced Financial Accounting)

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুসাৰে উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following as directed :

(a) আৰ্থিক মূল্য থকা যি কোনো ভৌতিক বস্তু হ'ল সুনাম।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

Any physical item with monetary value is goodwill.

(Write True or False)

(b) কোনো কোম্পানীয়ে পূৰ্বৰ লোকচান কটিয়াই নিয়া আৰু পূৰ্ববৰ্ষত প্ৰদান নকৰা ______ নিস্পত্তি নকৰালৈকে লভ্যাংশ ঘোষণা কৰিব নোৱাৰে।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

No company can declare dividend unless carried over previous losses and ______ not provided in previous year are set off.

(Fill in the blank)

(c) ভাৰতত কোন আইন অনুসৰি কোম্পানী একত্ৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়া নিয়ন্ত্ৰিত হয়?

Which Act in India governs the process of amalgamation of companies?

(d) ভাৰতত কোনটো হিচাপ মানক কোম্পানী একত্ৰীকৰণৰ সৈতে জড়িত?

Which Accounting Standard deals with amalgamation in India?

(e) অভ্যন্তৰীণ পুনৰগঠনত অংশ মূলধন হ্ৰাস কৰিবলৈ অনুমোদন ল'ব লাগিব

Reduction of share capital in internal reconstruction requires the approval of

(i) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ

the Central Government

(Continued)

(ii) ৰাষ্ট্ৰীয় কোম্পানী আইন ট্ৰাইবুনেলৰ (NCLT)

the National Company Law Tribunal (NCLT)

(iii) কোম্পানীৰ পঞ্জীয়কৰ

the Registrar of Companies

(iv) ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ

the Reserve Bank of India

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(f) অভ্যন্তৰীণ পুনৰগঠনক পুনৰসংগঠন আঁচনি বুলি জনা যায়।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

Internal reconstruction is also known as reorganization scheme.

(Write True or False)

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) : 4×2=8

Write short notes on (any *two*) :

(a) আৰ্থিক বিৱৰণীৰ একত্ৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়া

Consolidation procedures of Financial Statement

(b) পুনৰবীমাকৰণ

Reinsurance

(c) মূল্যায়ন উদ্বৃত্ত পত্ৰ

Valuation Balance Sheet

(Turn Over)

3. *(a)* কোন কোন পৰিস্থিতিত অংশপত্ৰৰ মূল্যায়ন আৱশ্যক হয়, ব্যাখ্যা কৰা আৰু শ্বেয়াৰ মূল্যায়নৰ যি কোনো এটা পদ্ধতিৰ আলোচনা কৰা। 6+5=11

Explain the circumstances under which valuation of share is essential and discuss any one method of valuation of shares.

অথবা / Or

(b) চম্পা লিমিটেড কোম্পানীয়ে 50,00,000 টকাৰ অনুমোদিত মূলধনেৰে প্ৰতিটো অংশত 100 টকা মূল্যত পঞ্জীয়ন কৰিলে। 31-03-2025 তাৰিখত হিচাপৰ বহীৰ উদ্বৃত্তসমূহ দিয়া হ'ল :

Champa Limited Company was registered with an authorized capital of ₹ 50,00,000 in equity shares of ₹ 100 each. Following is the list of balances extracted from its books on 31-03-2025 :

	টকা (₹)		টকা (₹)
ক্ৰয় Purchases	9,25,000	সাধাৰণ ব্যয় General Expenses	84,175
মজুৰী Wages	4,24,325	আৰম্ভণী মজুত Opening Stock	3,75,000
উৎপাদন ব্যয় Manufacturing Expenses	65,575	সুনাম Goodwill	1,00,000
দৰমহা Salaries	70,000	নগদ হাতে জমা Cash in Hand	28,750

(Continued)

	টকা (₹)		টকা (₹)
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ Bad Debts	10,550	নগদ বেংক জমা Cash at Bank	2,22,000
সঞ্চালকৰ মাচুল Directors Fees	33,625	অংশ মূলধন Share Capital	20,00,000
ঋণপত্ৰৰ সুত Debenture Interest	45,000	বাহি (ক্ৰেডিট) Surplus (Cr.)	72,500
অনাদায়ী তলব Calls-in-Arrears	37,500	6% ঋণপত্ৰ 6% Debenture	15,00,000
যন্ত্ৰপাতি Machinery	15,00,000	বিবিধ পাওনাদাৰ Sundry Creditors	2,90,000
ভৱন Building	16,50,000	দেয় বিল Bills Payable	1,67,500
অন্তৰ্বৰ্তীকালীন লভ্যাংশ Interim Dividend	1,87,500	বিক্ৰী Sales	20,75,000
আচবাব Furniture	35,000	সাধাৰণ পুঁজি General Reserve	1,25,000
বিবিধ দেনাদাৰ Sundry Debtors	4,36,000		

সমযোজনা :

Adjustments :

(i) যন্ত্ৰপাতিৰ অৱক্ষয় 10%

Depreciate Machinery by 10%

(Turn Over)

(ii) আধা বছৰৰ ঋণপত্ৰৰ সুতৰ ব্যৱস্থা কৰা

Provide half-year's interest on Debentures

(iii) অনুদ্ধাৰণীয় আৰু সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে বিবিধ দেনাদাৰৰ ওপৰত 4,250 টকা সংচিতিৰ ব্যৱস্থা কৰা

Make the provision for Bad and Doubtful Debts ₹ 4,250 on Sundry Debtors

(iv) 31 মাৰ্চ, 2025 তাৰিখৰ সামৰণি মজুত 4,55,000 টকা

Closing Stock on 31st March, 2025 ₹ 4,55,000

31 মাৰ্চ, 2025 তাৰিখত লাভ-লোকচান বিবৃতি আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা। 5+6=11

Prepare Profit & Loss Account and Balance Sheet for the year ended 31st March, 2025.

4. (a) ক্ৰয় বিবেচনা কি? উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে ক্ৰয়ৰ বিবেচনা গণনা কৰিবলৈ নেট ৱৰ্থ পদ্ধতি আৰু নেট পেমেণ্ট পদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

What is purchase consideration? Explain the net worth method and net payment method to calculate purchase consideration with suitable examples.

অথবা / Or

(b) মূলধন পৰিৱৰ্তন কি? কোম্পানী আইন, 2013 অনুসৰি মূলধন পৰিৱৰ্তনৰ বিধিসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

What is alteration of capital? Explain the various provisions of alteration of share capital as given in the Companies Act, 2013 with examples.

5. (a) তলত দিয়া H. Co. আৰু S. Co.ৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ আৰু তথ্যৰ পৰা 2025 চনৰ 31 মাৰ্চত H Co. Ltd.ৰ বহীত একত্ৰিত উদ্বৃত্ত পত্ৰ সমযোজনা কাৰ্যপত্ৰৰ সৈতে প্ৰস্তুত কৰা : 12

Prepare Consolidated Balance Sheet in the books of H. Co. Ltd. from the following Balance Sheets of H. Co. and S. Co., and given information as on 31st March, 2025 :

	H. Co. টকা (₹)	S. Co. টকা (₹)
I. ইকুইটী আৰু দেনা : Equity and Liabilities :		
(1) অংশধাৰকৰ পুঁজি : Shareholders' Funds :		
(a) অংশ মূলধন : Share Capital :		
(i) সমাংশ পত্ৰ মূলধন (7,100 টকা প্ৰতি পত্ৰ) Equity Share Capital (₹ 7,100 per share)	11,00,000	2,00,000

	H. Co. টকা (₹)	S. Co. টকা (₹)
(ii) অগ্ৰাধিকাৰ পত্ৰ মূলধন Preference Share Capital	1,00,000	40,000
(b) পুঁজি আৰু বাহি : Reserves and Surplus :		
(i) সঞ্চিত পুঁজি Reserves	4,00,000	1,50,000
(ii) বাহি হিচাপ Surplus Account	2,00,000	50,000
(2) চলিত দেনা : Current Liabilities :		
(a) পাওনাদাৰ Creditors	3,00,000	1,00,000
(b) লভ্যাংশ দেয় Dividend Payable	—	40,000
Total	21,00,000	5,80,000
II. সম্পত্তি : Assets :		
(1) অচলিত সম্পত্তি : Non-current Assets :		
যন্ত্ৰপাতি Machinery	6,00,000	1,80,000
আচবাব Furniture	1,00,000	34,000

	H. Co. টকা (₹)	S. Co. টকা (₹)
অস্পৰ্শিত সম্পত্তি : Intangible Assets :		
সুনাম Goodwill	20,000	10,000
অংশপত্ৰৰ বেহাই Discount on Shares	—	10,000
বিনিয়োগ : S. Ltd.ৰ 1600 অংশপত্ৰ Investment : 1600 Shares in S. Ltd.	3,20,000	
(2) চলিত সম্পত্তি Current Assets	10,60,000	3,46,000
Total	21,00,000	5,80,000

তথ্য :

Information :

(i) *H.* Co. য়ে *S.* Co.ৰ শ্বেয়াৰ অধিগ্ৰহণ কৰাৰ তাৰিখত, *S.* Co.ৰ সঞ্চিত পুঁজি আৰু বাহি ক্ৰমে 50,000 টকা আৰু 30,000 টকা আছিল

On the date of acquisition of shares by *H.* Co., Reserves and Surplus Account of *S.* Co. stood at ₹ 50,000 and ₹ 30,000 respectively

(ii) *S.* Co.ৰ যন্ত্ৰপাতি (লিখিত মূল্য 2,00,000 টকা)ক *H.* Co. য়ে পুনৰ্মূল্যায়ন কৰি 3,00,000 টকা হিচাপে ধৰি লৈছিল

Machinery (Book value ₹ 2,00,000) of *S.* Co. was revalued at ₹ 3,00,000 by *H.* Co.

(iii) *S.* Co.ৰ আচবাব (লিখিত মূল্য 40,000 টকা)ক *H.* Co.য়ে পুনৰ্মূল্যায়ন কৰি 30,000 টকা হিচাপে ধৰি লৈছিল

Furniture (Book value ₹ 40,000) of *S.* Co. was revalued at ₹ 30,000 by *H.* Co

(iv) *S.* Co.য়ে বছৰৰ ভিতৰত অধিগ্ৰহণৰ আগৰ লাভৰ পৰা 40,000 টকা বোনাচ বিলি কৰিছিল, যি হিচাপৰ বহীত সন্নিৱিষ্ট হোৱা নাছিল

S. Co. made a bonus issue during the year out of pre-acquisition profits for ₹ 40,000 not recorded in the books

(v) *S.* Co.ৰ দেনাদাৰত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে 20,000 টকা যি *H.* Co.য়ে যোগান ধৰিছিল। লগতে, *S.* Co.ৰ মজুতত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে 8,000 টকাৰ সামগ্ৰী, যিটো *H.* Co.য়ে 25% লাভত বিক্ৰী কৰিছিল

Included in the Creditors of *S.* Co. is ₹ 20,000 for goods supplied by *H.* Co. Also included in the stock of *S.* Co. are goods to the value of ₹ 8,000 which were supplied by *H.* Co. at a profit of 25% on sales

অথবা / Or

(b) অধিকাৰী কোম্পানীৰ সংজ্ঞা দিয়া। অধিকাৰী কোম্পানীৰ হিচাপত তলত দিয়াসমূহৰ হিচাপ প্ৰৱিষ্টি উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে ব্যাখ্যা কৰা : 2+3+3+4=12

Define Holding Company. Explain with suitable examples the accounting treatment of the following in the accounts of Holding Company :

(i) অধিকৃত কোম্পানীৰ দ্বাৰা লভ্যাংশ প্ৰদান

Payment of dividend by Subsidiary Company

(ii) অধিকৃত কোম্পানীৰ ঋণপত্ৰ অধিকাৰী কোম্পানীয়ে গ্ৰহণ কৰা

Debentures of the Subsidiary Company held by the Holding Company

(iii) খৰচ নিয়ন্ত্ৰণ

Cost of Control

6. *(a)* স্লিপ চিষ্টেম পোষ্টিঙৰ ব্যাখ্যা কৰা। ইয়াৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ কি কি? 4+8=12

Explain Slip System of Posting. What are its advantages and disadvantages?

অথবা / *Or*

(b) এটা জীৱন বীমা কোম্পানীৰ জীৱন পুঁজি 31 মাৰ্চ, 2025ত 86,48,000 টকা আছিল। অভ্যন্তৰীণ মূল্যায়ন সময়ৰ ভিতৰত অন্তৰ্বৰ্তীকালীন বোনাচ হিচাপে 1,48,000 টকা প্ৰদান কৰা হৈছিল। একচুৱীয়েল মূল্যায়ন অনুসৰি প্ৰকৃত দেনা নিৰ্ধাৰণ কৰিলে 74,25,000 টকা। আগৰ বাহি পৰিমাণ 8,50,000 টকা অনা হ'ল। কোম্পানীৰ সঞ্চালকে প্ৰস্তাৱ কৰিলে যে 9,31,000 টকা পৰৱৰ্তী সময়লৈ ৰাখি কৰিব আৰু বাকী অংশ অংশধাৰক আৰু পলিচিধাৰকৰ মাজত 1 : 10 অনুপাতে বণ্টন কৰিব। *(i)* মূল্যায়ন উদ্বৃত্ত পত্ৰ, *(ii)* মূল্যায়নৰ সময়ৰ প্ৰকৃত লাভ আৰু *(iii)* বাহিৰ বণ্টন দেখুওৱা। 4+4+4=12

The life fund of a Life Assurance Company was ₹ 86,48,000 as on 31st March, 2025. The interim bonus paid during the inter-valuation period was ₹ 1,48,000. The periodical actuarial valuation determined the net liability at ₹ 74,25,000. Surplus brought forward from the previous valuation was ₹ 8,50,000. The Directors of the company proposed to carry forward ₹ 9,31,000 and to divide the balance between the shareholders and the policyholders in the ratio of 1 : 10. Show the *(i)* Valuation Balance Sheet, *(ii)* net profit for the valuation period and *(iii)* distribution of the surplus.

(Continued)

Paper : COMMKTC5C

(Consumer Behaviour)

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুসাৰে উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

(a) গ্ৰাহকৰ আচৰণ এটা এনে শাখা যিয়ে গ্ৰাহক এজনে নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে পণ্য বা সেৱা ক্ৰয়ৰ পূৰ্বে পাৰ হোৱা বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

Consumer behaviour is a branch which deals with the various stages a consumer goes through before purchasing products or services for his/her use.

(Write True or False)

(b) ব্ৰেণ্ড/সংস্কৃতি হৈছে এজন ব্যক্তিৰ প্ৰয়োজন, অভাৱ আৰু আচৰণৰ বাবে এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছনি কৰা)

Brand/Culture is an important factor for an individual's needs, wants and behaviour.

(Choose the correct answer)

(c) ব্ৰেণ্ডৰ আনুগত্য কি ?

What is brand loyalty?

(Turn Over)

(d) প্ৰয়োজন আৰু অভাৱৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

Write the difference between a Need and a Want.

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : 4×4=16

Write short notes on (any *four*) :

(a) গ্ৰাহকৰ আচৰণৰ নিৰ্ধাৰকসমূহ

Determinants of consumer behaviour

(b) গ্ৰাহকৰ প্ৰয়োজন আৰু প্ৰেৰণা

Consumer need and motivation

(c) প্ৰসংগ গোট

Reference groups

(d) গ্ৰাহকৰ ব্যক্তিত্ব

Personality of consumers

(e) গ্ৰাহকৰ জড়িততা

Consumers involvements

(f) গ্ৰাহকৰ জীৱনশৈলী

Lifestyle of consumers

3. *(a)* গ্ৰাহকৰ আচৰণ বুলিলে কি বুজা? গ্ৰাহকৰ আচৰণৰ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What do you mean by consumer behaviour? Explain the importance of study of consumer behaviour.

অথবা / *Or*

(b) গ্ৰাহকৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ বুলিলে কি বুজা? গ্ৰাহকৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰ্যায়সমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What do you mean by consumer decision-making? Explain the stages of consumer decision-making process.

4. *(a)* তথ্যৰ সন্ধান বুলিলে কি বুজা? গ্ৰাহকৰ আচৰণত তথ্যৰ সন্ধান প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰ্যায়সমূহ আলোচনা কৰা। 3+7=10

What do you understand by information search? Discuss the stages of information search processing in consumer behaviour.

অথবা / *Or*

(b) ক্ৰয়ৰ উদ্দেশ্য বুলিলে কি বুজা? বিভিন্ন ধৰণৰ ক্ৰয়ৰ উদ্দেশ্যৰ শ্ৰেণীবিভাগ কৰা। 4+6=10

What do you understand by buying motives? Classify different types of buying motives.

5. *(a)* গ্ৰাহকৰ আচৰণৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক কাৰক বুলিলে কি বুজা? গ্ৰাহকৰ আচৰণত প্ৰভাৱ পেলোৱা সংস্কৃতিৰ উপাদানসমূহ আলোচনা কৰা। 3+7=10

What do you mean by socio-cultural factors of consumer behaviour? Discuss the elements of culture that influences the consumer behaviour.

অথবা / Or

(b) সামাজিক শ্ৰেণী বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What do you understand by social class? Explain its nature.

6. (a) গ্ৰাহকৰ আচৰণত প্ৰভাৱ পেলোৱা ব্যক্তিগত কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the personal factors that influence the consumer behaviour.

অথবা / Or

(b) গ্ৰাহকৰ আচৰণত প্ৰভাৱ পেলোৱা মানসিক কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the psychological factors that influence the consumer behaviour.

Paper : COMHRMC5C

(Industrial Relations)

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুসাৰে উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

(a) ঔদ্যোগিক সম্বন্ধ ব্যৱস্থাৰ 'তিনি মুখ্য অংশীদাৰ'ৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Mention the 'three main actors' of industrial relations system.

(b) ভাসমান কৰ্ম পৰিবেশে শ্ৰমিক সংগঠনৰ কৰ্মৰাজিত প্ৰভাৱ পেলায়।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

Virtual work environment may influence the works and functions of trade unions.

(Write True or False)

(c) ঔদ্যোগিক বিবাদত চৰকাৰে কেতিয়াও মধ্যস্থতাকাৰীৰ ভূমিকা নলয়।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

Government never plays as the role of arbitrator in case of industrial disputes.

(Write True or False)

(d) লিংগভিত্তিক অভিযোগসমূহৰ নিষ্পত্তি বাঞ্ছনীয়।

(শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা)

It is necessary to discharge the gender-based grievances and issues.

(Write True or False)

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) : 4×2=8

Write short notes on (any *two*) :

(a) নিয়োগকৰ্তাৰ সংগঠন

Employers Association

(b) তলাবন্ধ

Lockout

(c) উদ্দেশ্যভিত্তিক পৰিচালনা

Management by Objectives

(d) কৰ্মীৰ দায়িত্ব

Workers Responsibility

3. (a) ঔদ্যোগিক সম্বন্ধ ব্যৱস্থাৰ উদ্দেশ্যসমূহ লিখা। মহামানৱ মহাত্মা গান্ধীৰ 'Trusteeship Theory'টো ব্যাখ্যা কৰা। 4+8=12

Write the objectives of industrial relations. Explain the Mahatma Gandhi's 'Trusteeship Theory'.

অথবা / *Or*

(b) শ্ৰমিক সংঘৰ সংজ্ঞা দিয়া। শ্ৰমিক সংঘৰ কাৰ্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 2+10=12

Define trade union. Discuss the functions of trade union.

4. (a) বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ধৰ্মঘটৰ বিষয়ে বিতংকৈ আলোচনা কৰা। 12

Discuss in detail about different types of strikes.

অথবা / *Or*

(b) ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত ঔদ্যোগিক বিবাদৰ কাৰক আৰু পৰিণতিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the causes and consequences of industrial disputes with reference to India.

5. (a) সামূহিক দৰদাম বুলিলে কি বুজা? বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সামূহিক দৰদামৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+10=12

What do you mean by collective bargaining? Discuss about different types of collective bargaining.

অথবা / *Or*

(b) পৰিচালনাত কৰ্মীৰ অংশগ্ৰহণ বুলিলে কি বুজা? সামূহিক দৰদাম পদ্ধতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+10=12

What do you mean by workers participation in management? Discuss about the process of collective bargaining.

6. *(a)* কৰ্মৰ পৰিবেশত লিংগভিত্তিক সমতাৰ বিষয়ে বহলাই ব্যাখ্যা কৰা। 12

Explain in detail about gender-based equality in working environment.

অথবা / Or

(b) বৃত্তিগত মূল্যবোধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু কৰ্মীৰ ভিন্ন প্ৰকাৰৰ স্বত্বসমূহৰ বিষয়ে লিখা। 6+6=12

Discuss about professional ethics and also write about various rights of workers.

Paper : COMBNIC5C

(Banking Law and Practice)

1. শুদ্ধ বা অশুদ্ধ লিখা : 1×4=4

Write True or False :

(a) বেংকৰ শাখা প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত নোহোৱাকৈ কম্পিউটাৰ নিয়ন্ত্ৰণ পদ্ধতিৰ দ্বাৰা গ্ৰাহকলৈ বেংকৰ সেৱাসমূহ প্ৰদান কৰাকে 'ভাৰ্চুৱেল বেংকিং' বুলি কোৱা হয়।

Banking services delivered to a customer by means of computer control that does not directly involve bank branch is called 'virtual banking'.

(b) বেংকৰ গ্ৰাহকক দুই ধৰণে ভাগ কৰিব পাৰি।

The customer of a bank may be categorized in two categories.

(c) অংশ অধিপত্ৰ হস্তান্তৰযোগ্য পত্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।

Share warrant is not included in negotiable instrument.

(d) ক্ৰিপ্টোকাৰেন্সী হৈছে এটা ডিজিটেল বা আভাসিক ধনৰ ধৰণ।

A cryptocurrency is digital or virtual kind of currency.

2. খালী ঠাই পূৰ কৰা : 1×4=4

Fill in the blanks :

(a) বেংক নিয়ন্ত্ৰণ আইন ______ চনত প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল।

The Banking Regulation Act was passed in the year ______.

(b) ______ হিচাপত অধিবিকৰ্ষৰ সুবিধা পোৱা যায়।

Overdraft facility can be availed in ______ Account.

(c) সংগ্ৰহকাৰী বেংকে এজন গ্ৰাহকক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে যেতিয়া ______ চেক সংগ্ৰহ কৰে।

A collecting banker is given protection only when he collect ______ cheque.

(d) ক্ৰেডিট কাৰ্ডক ______ বুলি কব পাৰি।

Credit card is also called ______.

3. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : 3×4=12

Write short notes on (any *four*) :

(a) বেংকৰ সুস্থ ঋণ নীতি

Principles of sound lending policy of bank

(b) অকাৰ্যকৰী বেংক হিচাপ

Non-operative Bank Account

(c) পৰিশোধকাৰী বেংকৰ দায়িত্ব

Duties of paying banker

(d) বিভিন্ন ধৰণৰ বেংকৰ কাৰ্ডসমূহ

Various types of banking cards

(e) ধনশোধন প্ৰতিৰোধ আইন, 2002

Prevention of the Money Laundering Act, 2002

(f) চেকৰ প্ৰত্যাখ্যান

Dishonour of cheque

4. (a) বেংকাৰ আৰু গ্ৰাহকৰ মাজত থকা সম্পৰ্কসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the relationship between banker and customer.

অথবা / Or

(b) তলত উল্লেখ কৰা বিষয়ত বেংকিং নিয়ন্ত্ৰণ আইন, 1949ৰ বিধানসমূহ বৰ্ণনা কৰা : 5+5=10

Explain the provisions of the Banking Regulation Act, 1949 under the following heads :

(i) প্ৰয়োজনীয় নিম্নতম পৰিশোধীয় পুঁজি

Requirements as to minimum paid-up capital

(ii) বেংকিং কোম্পানীৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ

Licensing of banking companies

5. (a) নাবালক এজনে বেংকত হিচাপ খোলাৰ সময়ত বেংকে কি কি সাবধানতা অবলম্বন কৰে? 10

What precautions should a bank take while opening an account by a minor in bank?

অথবা / Or

(b) বিভিন্ন ধৰণৰ বেংকৰ গ্ৰাহকৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the different types of bank customer.

6. (a) বিনিময় বিল আৰু ধনাদেশৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা। 10

Distinguish between Bill of Exchange and Promissory Note.

অথবা / Or

(b) উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে বিভিন্ন ধৰণৰ ক্ৰছিং ধনাদেশৰ প্ৰকাৰসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

Explain the different kinds of crossing cheque with suitable examples.

7. (a) ইন্টাৰনেট বেংকিং কি? ইন্টাৰনেট বেংকিং ব্যৱস্থাৰ সুবিধাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 3+7=10

What is Internet banking? Explain the advantages of Internet banking system.

অথবা / Or

(b) বেংকে সুবিধা দিয়া বিভিন্ন ধৰণৰ E-serviceসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা। 10

Discuss the various types of E-services provided by bank.

★★★

5. (a) নাবালক এজনে বেংকত হিচাপ খোলাৰ সময়ত বেংকে কি কি সাৱধানতা অৱলম্বন কৰে? 10

What precautions should a bank take while opening an account by a minor in bank?

অথবা / Or

(b) বিভিন্ন ধৰণৰ বেংকৰ গ্ৰাহকৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the different types of bank customer.

6. (a) বিনিময় বিল আৰু ধনাদেশৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা। 10

Distinguish between Bill of Exchange and Promissory Note.

অথবা / Or

(b) উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে বিভিন্ন ধৰণৰ ক্ৰছিং ধনাদেশৰ প্ৰকাৰসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

Explain the different kinds of crossing cheque with suitable examples.

7. (a) ইন্টাৰনেট বেংকিং কি? ইন্টাৰনেট বেংকিং ব্যৱস্থাৰ সুবিধাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 3+7=10

What is Internet banking? Explain the advantages of Internet banking system.

অথবা / Or

(b) বেংকে সুবিধা দিয়া বিভিন্ন ধৰণৰ E-serviceসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা। 10

Discuss the various types of E-services provided by bank.

★★★